

Brev till Sophie Elkan från Selma Lagerlöf: 1911-1913 : L 84:1 - 89

Lagerlöf, Selma,

HS L 84:1

2260

2260
Mitt älskade barn
Jag kommer inte längre igen, därför att jag skulle varit
i din ämbets förskott och affärer
Mitt älskade barn

Käraste!

Tack för ditt snälla brev, Jag vet att du var ledsen, men du såg nog, att det inte var med lätt hjärta, som jag sade nej. Vad nu Forla angår, så har jag inte frågat Valborg om hon ska dit, men eftersom hon har varit med de andra gångerna, så är det väl troligt. Jag blev inbjuden av Överdirektör Bergkvist själv, så att de vill väl gärna ha mig med, då de sände ett sådant högdjur på mig.

Jag var fasligt intresserad av det du skrev om Otto, Kanske inte så mycket för själva förklaringen, som inte mer för att ett dyligt betraktelsesätt, så anstucket av dels modern filosofi, dels av teosofi kan tränga igenom och vara på var mans mun. Den där undermänniskan, den komma vi nog att få höra talas många gånger. Du vet det nog självatt då du tycker dig ha gjort något riktigt bra, så är det inte som gjort av egna krafter, utan man anser sig ha fått hjälp ovanefter. Denna hjälp ovanefter är väl i stället den inre för oss fördolda människan som ger oss. Och som det som oftast är något främmande något för oss obekant, som kommer fram på detta sätt, så betrakta vi det som ett halvt underverk och anse oss som snillen, då vi ha förmågan att låta den inre själen tala. Men för mig och för dig och för alla, som ha erfårit detta är denna uppenbarelse av innermänniskan något härligt, det bästa som vi kunnat drömma, något över Evne. Jag tycker, att det är så märkvärdigt att tänka mig att denna ingivelse kan vara ond. Det kan nog vara, att det som Otto gjorde var mycket över hans naturliga kraft, men det går som sagt emot all min erfarenhet att det kan komma fram något ont eller skadligt på denna väg. Jag skulle hellre tro, att han var hypnotiserad av Ellen, som jag återigen inte anser vara rätt klok. Hon gör nog intrycket av att vara besatt.

Ja allt der där är nog ännu så utforskat, att det är farligt nästan att fästa sina tankar vid det, men jag för min del tror, att det är genom studiet av det undermedvetna som vi skola få tillbaka både Gud och odödlighet och alldeles slippa bort från materialismen. Jag är nämligen inte så säker, att det inte en dag skall visa sig, att det undermedvetna, detta som också visar sig som instinkt hos djuren, som styr små ensamma fågelungars färd över havet i höstnätterna och som visar sig i den genialiska förmåga, som bor hos varje växt, att sprida sina frön, ja allt det oförklarliga och gåtliga i naturen skall visa oss tillbaka

till ett något, som vi åter komma att kalla Gud eller det andliga eller något sådant. Vi få naturligtvis bara helt och hållet omskapa det nuvarande gudsbegreppet.

I förrgår var jag nära att skriva till dig för jag hade fått en ide, som så starkt upptog mig, att jag tyckte att jag måste fråga vad du tyckte. Det var nämligen så, att jag satt och skulle försöka skriva den där lilla Polhemsanekdoten, som jag hade fått fatt i för jul tomten. Och som jag höll på med detta, som inom parentes sagt inte tycks lyckas för mig, så fick jag den ingivelsen, att jag borde skriva en stor bok om Polhem. Han är väldigt storslagen och genialisk, en riktig övermänniska, som man borde kunna få ihop en hel mängd poesi om. Det är verkligen en sagofigur till sin läggning. Och det bästa av allt är, att man tycks veta så välsignat litet om honom. Nå ja, jag tyckte som sagt under ett par timmar, att jag var förutbestämd att skriva om honom, och jag höll på att skriva till dig, att jag alldeles skulle lägga om min sommar och i stället skulle du och jag fara och se på alla de ställen där Polhem har bott. Vi skulle fara till Tingstäde på Gottland och till Vansta gård i Uppland (jag har inte en aning om var den finns) Vi skulle skaffa underrättelser om Polhem i Uppsala, titta på den stora dockan i Karlskrona och slussen vid Trollhättan en gång till och framförallt besöka Stjernsund i Dalarna där han bodde.

Det skulle ha blivit att resa omkring ^{i Sverige} (som i Nils Holgersons tider om detta hade blivit till allvar. Och för en så stor sak, som en ny bok hade förstas allt annat både Märbacka och gäster fått vika. Men så skrev jag då inte samma dag och så kom eftertankens missmod över mig. Framför allt kom jag att tänka på att du hade sagt om Jane Gernant, att hon, nej, att du tyckte, att det var tråkigt, att hon skulle börja skriva historiska romaner. Och då gissar jag att du skulle tycka än sämre om ifall jag gjorde det. Och så kom jag att tänka på Heidenstam och på Lundegård och först och främst därpå att jag nog onte dugde till att göra något dylikt, att jag behövde att studera i årtal och så vidare. Och så beslöt jag mig för att lägga saken till handlingarna. Men det var märkvärdigt, att personen i fråga kunde göra ett så starkt intryck på mig. Hade det varit i mina unga dagar, hade jag bestämt tagit upp ämnet.

Det förvånar mig bra mycket att Bonnier inte har tjänat ihop några pengar åt dig. Jag har ett så starkt intryck av, att dina romaner äro klassiska, det vill säga att de ännu leva och att folk alltjämt läser dem, men någon måtte väl köpa, jag kan inte tro, att alla nöja sig med att låna. Din pjäs tror jag mycket på. Men helst naturligtvis vill jag ha den på scenen. Och dit kommer den också. Angeruet skulle jag säga

Det förmår mig att kalla Gud eller det andliga eller något sådant. Vi få naturligtvis bara helt och hållet omskapa det nuvarande gudsbegreppet.

Anna den rok tycks ha förläp sig. et aliter -

men något annat nytt har jag inte. Din pjäs är förstås de fjortio dagarna - Vad Strindbergs barbyrå är

lyst vis kommer jag till ett visst uttryck